Papiery Trojackich

Fragment korespondencji Marii z Łobzów Trojackiej i

2 listy Marii Trojackiej do syna Maksymiliana

1817 - 1837

Jak naychętniey nie tylko
zezwalałam, ale nawet
proszę żeby JWalewi Szambela=
nowa odwiedziła Dom Gotycki,
i przyięła moie podziękowanie
za podchlebne wyrazy które
od niey odebrałam

Elżbieta Czartoryska

~~7~~ 2

z Hliwek 5. Grud.

± 1832

Nayszanowniéyszaa i Nayłaskawsza Pani!

Szczéra chęć moia pisania z Krakowa była daremną
bo Konsul Krakowski na Siedlce mi dał marszrutę: gdzie
piérwéy ieszcze być musiałem iak w domu Rodziców.
iechałem z Pniowa do Domu okrągło sto mil: z Krakowa
zabrałem się do Kozickich dyliżansem, znaiomego Zwalartery:
a ztamtąd na Kozienice (iuż po łodzi) do Siedlec i do Domu.
Niech Pani daruie tak szczegółowy raport: ale doznawszy od
Niéy Dobroci drugiéy Matki, mam obowiązek tak się sprawiać:
tu moie położenie przyszłe ieszcze nie dość iasne iest żebym
mógł ie opisać: o Pniowie tak często iest mowa że Rodzice mi
wymawiaią tęsknotę: i prawdziwie tak uprzeyma Dobroć iakiéy
ia przez tyle czasu od Pani Szambelanowéy Dobr. doznawałem,
musiała w pamięci i w sercu takie ślady zostawić iż po wyieździe
z Pniowa tak mi się prawie wydaie iak gdybym Rodziców
moich dom opuścił! — robią mi nadzieię że do Galicyy paszport
łatwiéy mógłbym uzyskać niż za Bug: ieżeli się to ztwierdzi
mi téy dopełnię powinności pospieszaiąc ucałować Stopy Pani.

46

Mama codziennie Panią Dobz. wspomina i błogosławi. tak wypadło że mię z domu Rodziców ten list pisząc bo byś się była przypisała, również i Siostra która Rączki Pani całuię. Którzy składaią hołd wdzięczności i poważania.

Z którem i do zgonu zostawać będę

Pani Szambelanowey Dob.

naygorliwszym sługą.

Feliks Frankowski.

Pani Matczyńskiey Dob. pewnie dziś wyiechała. Rączki Jey całuię.

Pana Zumowskiego Dob. po milion razy całuię prosząc o mieysce małe w Jego pamięci wielce dla mnie szacowney. bo byłem się przekonał o Jego wspaniałych uczuciach oraz tak dobrym sercu że nikogo bardziey poważać i razem Kochać nie sposób. rewersik z listu załączam. Cieszę się tą miłą nadzieią że będę mógł uzyskać paszport do Pańtstwa Kochanego: wpierwey iednak trzeba się rozpatrzyć

Pana Lewińskiego, Jasia i wszystkich łaskawych przyiaciół serdecznie całuię. Ukuiy Pan Dob. przyiąć zapewnienie naywyższego poważania i nayszczerszey przyiaźni

F.

do Zalisia bilet załączam.—

47

Jaśnie Wielmożney Szambelanowey
Troiackiey
Dziedziczce Dobr Gniowa z Poryles
Jaśnie Wielmożney Pani Dob.

p. Radawryk.

w Gniowie

4

Jaśnie Wielmożna Mość Dobrodzieyko.

List JW. WPani Dobrodzieyki dnia 7. Grudnia odebrałem mocno
mocnie nad tem cierpię, iż przymuszonym byłem zrobić Jey
taki zawód: w liście moim d. 29. Czerwca zapewniłem JW. WPanią
Dobrodzieykę iż z nayprzedszych funduszów uiszczę się, ale nie
tylko nie udało mi się zrobić układ o Wyrobie, y musiałem
poddać te Dobra pod Zajęcie, ale moie własne dobra w Prze-
-myślkim są teraz zasekwestrowane przez wierzycieli mego
Oyca w długu za który zaręczyłem; a będąc przymuszonym
siedzieć tutay dla ukończenia interesu Loteryi który iedynie
moie interesa mego Oyca podratować, żyię sam y mego syna
utrzymuię z pensyi którą teraz Jegomość [illegible] mi nay-
-[illegible]. To z wielkim zmartwieniem się dowie JW. WPani
Dobrodzieyka ile sobie Jey łaskę cenię y że nie [illegible]

w takowym razie wymówkami, ale określeniem rzetelnym stanu moich interessów, staram się otrzymać przebaczenie zawodu, którego mi doznać albo iest przykrym, lecz który z powszechnego położenia naszego kraiu, z szczególnej sytu-acyi interessów mego bytu, powinien znaleźć exkuzy.

Nieustannie pracuję nad Loteryą która, ieśli przed S.tym Janem do skutku przyidzie, postawi mnie w sposobności uiszczenia się z dawnieyszych procentów.

Mam honor zostawać z wysokim poważaniem

Jaśnie Wielmożny WPani
Dobrodzieyki

z Wiednia 29. Grudnia 824

nayniższym sługą

Wład. Jabłonowski

~~4~~ 5

WIEN

A Madame

Madame la Comtesse
Troiacka

p Tenhen Tarnów Rzeszów à Pniów

Z Wiednia 4. Czerwca 1825

N 6

Jaśnie Wielmożna Mci Dobrodziejko!

Nie odpisałem wprzódy na list JW. Wćpani Dobrodziejki 20. kwietnia datowany, bo dotąd pracowałem tu nad układem względem puszczenia Dóbr moich Galicyjskich na Loteryą, którem by i mnie w stanie postawił uiszczenia się wierzycielom mego Ojca na kontraktach Sto Jańskich: ale nie mogłem zrobić podobnego układu ponieważ Bankierowie tutejsi Loteryą się chętnie podejmują, ale fortunę żadnego dawać nie chcą, y ta usilna chęć moia bardzo mi iest szkodliwą ponieważ iuż nie opoźniła taniej Loteryą. Dotychczas, swemi funduszami starałem się utrzymywać kredyt mego Ojca, ponieważ z intrat nie można nawet procentów opłacać, ale tych funduszów iuż zabrakło, byłbym mógł iednak iuż procenta opłacić, gdyby niegodziwy wierzyciel Żyd Mendel nie żądał był przeszłego roku Kapitału, y nie ściągł Wysokiego które w tym roku na satysfakcyą Jego wydzierżawione być musi.

17

Dobra moie Galicyiskie także przez wierzycieli zasekwestrowane są; w tym smutnym położeniu przyiechałem tutay ażeby pozyskać z względów Cesarza Jegomości sposób utrzymania żony y dzieci, y dla ułożenia Loteryi ten ostatni układ dotąd do skutku nie przyszedł, y z niewymownym żalem widzę że na tegorocznych kontraktach Kie Jańskich nie będę w stanie uiścić się winien.

JW. WPan Dobrodziey miałeś iuż dowody mey rzetelności: Syn Jego doświadczył w przeszłym roku iak chętnie dość znaczną zrobiłem ofiarę żeby mu w pilney potrzebie dogodzić: może więc JW WPan Dobr: Sobie wystawić iak bolesno mi iest uchodzić za nierzetelnego: ale przekonany iestem że każdemu sercu wniyść w smutne położenie moie. Massa Sapiezyńska po którey mam 78000 Złp nie przychodzi do Attrybucyi, Loterya także w przeszłym roku odrzucona została, y na przyszły rok pewną mam nadzieię iż zrealizuię się całkowicie, tey zaś roku nie na ochotę, tey zupełnie na możności mi zbywa, a nie maiąc żadney nadziei, nic tey żadney zostawić

Chciey JW WPan Dobrodziey znaleźć w tym rzetelnym wytłumaczeniu się dowód ile Sobie Jego łaskę szanuię, a przebaczaiąc niemożności zachować tę łaskę na dal Temu który ma honor zostawać z nay wyższym poważaniem

Jaśnie Wielmożny WPanie
Dobrodzieju

nayniższym sługą
Xżę Jabłonowski

[illegible]

V. WIEN RECOM.

A Madame

Madame la Comtesse Troiacka

p Teschen Tarnów Rzeszów

a Pniów

erga recepisse

8

à Madame

Madame Trojacka

née Kober.

Nayukochańsza Siostro!

Niebierz mi za złe że powróciwszy od Ciebie do
Warszawy dotąd niedoniosłem Ci o Obronie powie„
rzonych mi Interessów, niemogłem uskutecznić tego
pomimo nayusilnieyszey Usilności, albowiem co do pier„
wszego Zawikłanie przez Pana Poulie tak niedorze„
cznie dopełnionem było, że ledwie w ten moment dowiedz„
ieć się mogłem w Kom: Rząd: Przychodów i Skarbu o złożo„
nym Wadium na Kupno Wróbli i Wargowin: Referent
tey Kommissyi obiaśnił mnie oświadczaiąc że niema
żadney sprzeczności aby w mowie będące Vadium w i„
lości Złł: 6300 złożone niebyło, ale że pierwszy punkt
Kontraktu przez kupuiącego niebył dotrzymanym, Na„
bywca zatem utraca prawo odzyskania złożonego
Vadium; radził mi iednak, aby Opiekunka małole„
tnich, iako mieszkaiąca w Galicyi podała na ręce
Konsula Austryackiego zostaiącego w Warszawie do
Nayiaś: Króla Polskiego Memoryał prosząc o„
ułaskawienie; w tem względzie także oddzielnie doma„
gać wypada wstawienia się Konsula; Punkta do u„
łaskawienia następne użytemi bydź mogą: —
1o Że kupno było w Roku 1809, w którym to Woyna
i Zmiana Rządu nastąpiła. —
2o Nabywca maiąc Dobra w Galicyi Pniów zwane a
przez Woynę rzeczoną zupełnie zniszczone, w tych też po„
dług Traktatu zawartego pozostał i z tego powodu
niebył w stanie uiszczenia w Terminie zadeklarowa„
ney Raty; Chciey więc w tem guście Prośbę w Niemiec„
kim Języku kazać ułożyć, i przesłać na moie ręce, a

Ja

ci

Ja niechybnie wręczę Konsulowi i Rezolucyi
dopilnuię wielkie by było żebyś mogła uzyskać
od Starosty Cyrkularnego List instancyonalny
i takowy razem z prozbą nadesłać, toby miało
wielki wpływ do szybkiego y pomyślnego skut-
ku twoich żądań! —
Co do wynadgrodzenia za Stratę Żakienki, to Ci donoszę że w Banku polskim otworzony, przeznaczona iest
Summa na zaspokoienie długów kraiowych, pewnie
nai się o tem dowiesz z Gazet Warszawskich, teraz
wypada mocno się zaiąć wydobyciem przyznaney
należności, trzebaby gdy sama bydź niemożesz ten
Interess zaufanemu Mecenasowi poruczyć i
to zrobić iak nayspieszniey — Ja także z Roku
1812 starać się będę moie Straty odzyskać —
Kochana Marynciu! Donoszę Ci że moie Interessa
dotąd końca niemaią, bo Władze zatrudnione są
ważnieyszemi mocno udręczony cierpliwie końca o-
czekiwać muszę — z funduszów wszelkich wyzu-
ty dostatem tak daleko, że o mało do Desperacyi
nieprzychodzę Religia tylko mnie utrzymuie —
Udręczenie tem więcey pomnożyło się, kiedy nasz
kochany Stankiewicz, który w czwarty Roku iak
mnie we wszystkich moich potrzebach zasila
popadł nadzwyczaynemu Wypadkowi przez złama-
nie nogi prawey, szesnasty Tydzień iak ciągle
boleie, a na kuracyę ma wielkie Wydatki;
Ośmielam się więc Ciebie Kochana Marynciu
prosić

abyś wtakı nagłey potrzebie zechciała mi
nadesłać złotych polskich trzysta ta Jlość
iest mi bardzo potrzebna, bom się iuż zupeł
nie obdarł tak dalece że nigdzie wyiść niemogę
a przezto Jnteressa wielkiey ztratce ulegaią
Nieodmawiay mi kochana Siostro tey Łaga
teli, a gdybyś niemiała, co się zdarzyć może
to racz przez List swóy zrobić mi kredyt
w Warszawie na wymienioną summę —
Ponawiam prozbę moią całuiąc Cię z całą
Familią po milion razy twoy nayprzychyl

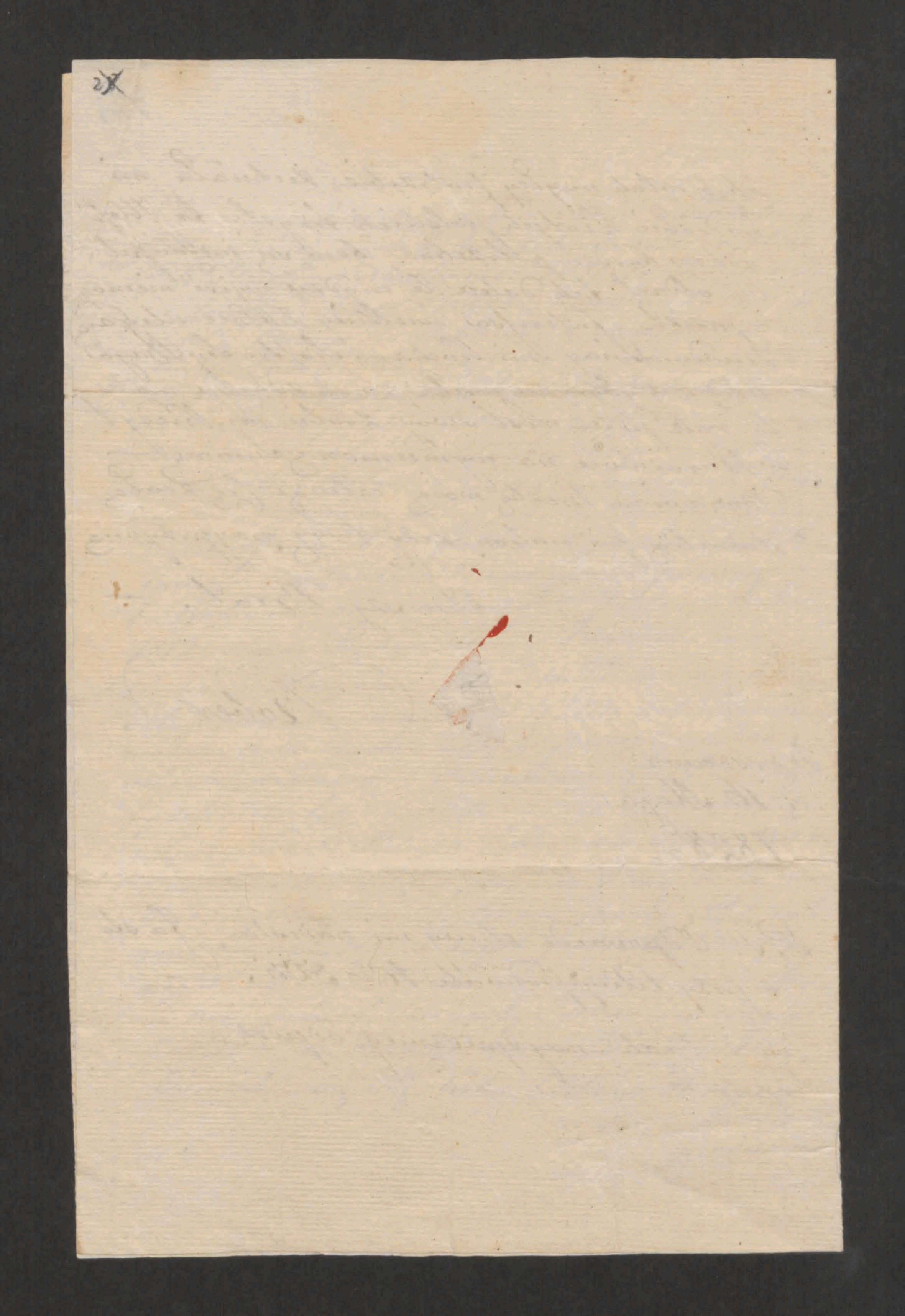
Całuiszy Brat. —

Kober

Warszawa
d. 16 Maja
1828 r.

P. S. Odpowiedz chciey mi nadesłać, Ja sto
i przy Ulicy Podwale N^ro^ 503. —

iak nayspieszniey odpisz

27

11 ~~6~~

L'Ambassade d'Autriche ayant reçu la lettre de Mesdames Marie Trojatka et Anne Matizynska, nées Kober, en date du 17. de ce mois, s'empresse de leur faire connoître, que leur supplique à Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, tendant à leur faire obtenir des renseignemens au sujet de la succession de leur Oncle, qui doit avoir été Gouverneur d'une Province Russe, lui a été transmise de Vienne, et qu'à la suite d'une démarche à cet effet auprès du Gouvernement Impérial de Russie, celui ci a répondu par une Note, qui a été soumise en date du 26 Janvier / 7 Février dernier à la Chancellerie intime de Cour et d'Etat à Vienne. — Cette réponse, qui ne tardera pas d'être communiquée à Mesdames Trojatka et Matizynska par l'entremise de l'autorité compétente, portoit en substance, qu'une Dame Wnorowska à Varsovie ayant déjà antérieurement réclamé la même Succession, les recherches faites à cet égard

~~64~~

par les autorités n'avoient amené aucun résultat, et que le Gouvernement ne sauroit les renouveler à moins d'obtenir des communications plus exactes et plus détaillées, que pourroient peutêtre fournir les traditions et documens de famille. —

St Petersbourg le 30/18 Mars 1838

Le Second Conseiller d'Ambassade,
Baron de Vrintz

64

par les autorités n'avaient amené aucun résultat, et que le Gouvernement ne pourrait [illegible] à moins d'obtenir des renseignements plus exacts et plus détaillés que personne ne peut [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible].

St Pétersbourg le [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

13 ~~67~~

A Madame

Madame Marie de Trojatka

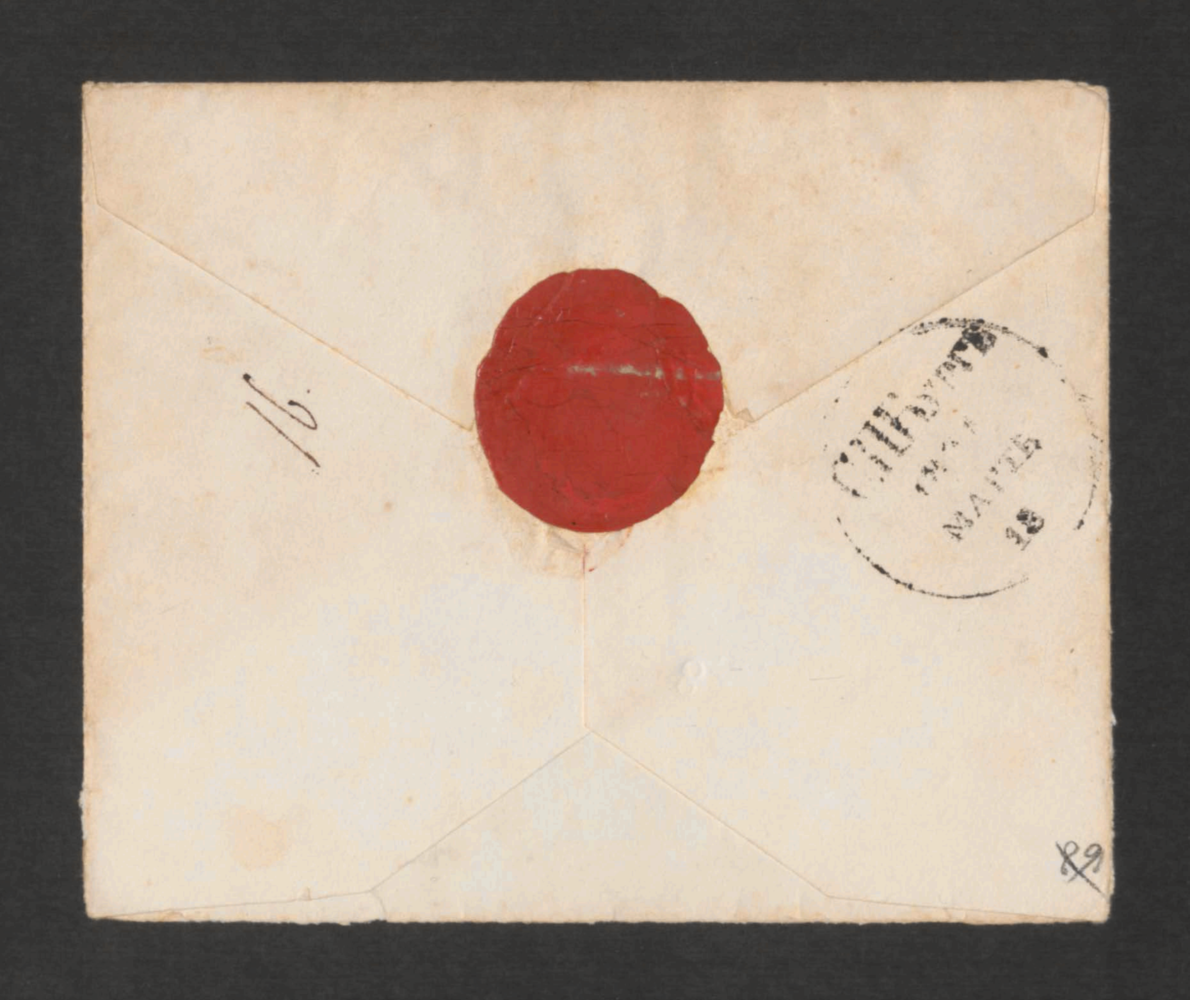
née Kober

à

Lemberg.

Gallicie

10

16
89

14

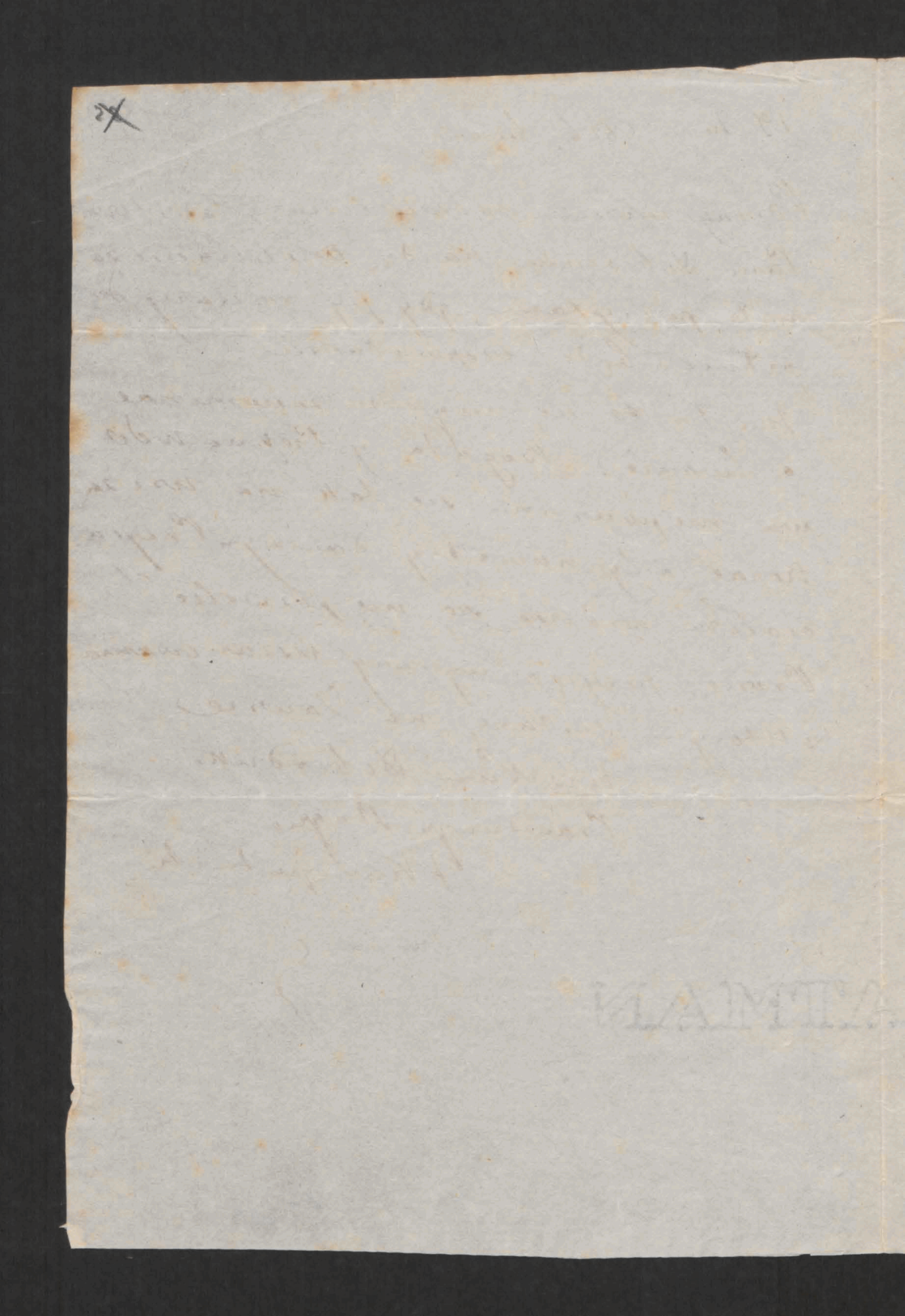
19. Junii 1826. Lwow

Pomny zawsze dobroci serca y łaski które
Pani Dobrodzieiki, każdey okoliczności za
miło poczytam, gdy ich rozkazy do-
pełnić będę wsposobnieście.

Już też to się niegodzi, zapominać
o Lwowie. Bogata y Piękna wdo-
wa, niepowinna się tak na wsi za
kopać, aby nawet y dawnym Przyja-
ciołom widzieć się nie pozwolić!!

Proszę przyiąć wyrazy uszanowania
z którym zostaię na zawsze

JW Pani Dobrodzieiki
Prawdziwym Sługą
J Kuropatnicki

16

Szanowna Pani Dobrodziejko!

Kiedy mnie samo szczęście sprzyja, lubo w czasie wyjazdu Pani Dob. nie zastanego, pospieszę z mi tem sercem mem uszanowaniem i dziś na znaczonym chrześcijańskim obrządkiem uważyć w tej Ojca chrzestnego powadze wiadomy podobało się Wm Pani Dobr. wybór z osoby mojej uczynić w posłudze. — Nadewszystko obadwa z bratem cieszymy się miłym Wm Pani Dobr. i nowo Jej narodzonego zdrowiem, którego mnie pomyślnie dalej życzę — Jestem z mym powinnym mym uszanowaniem —

WMmej Pani Dobrodziejki

Uniżonym sługą

Andrzejewski —

Ojciec mój wraz z Siostrą dołączają Pani Dob. wyraz szczerego ukłonów.

w Piątek z rana.

4

List z powodu zaproszenia na chrzciny Brunona Trajackiego z Roku 1817 –

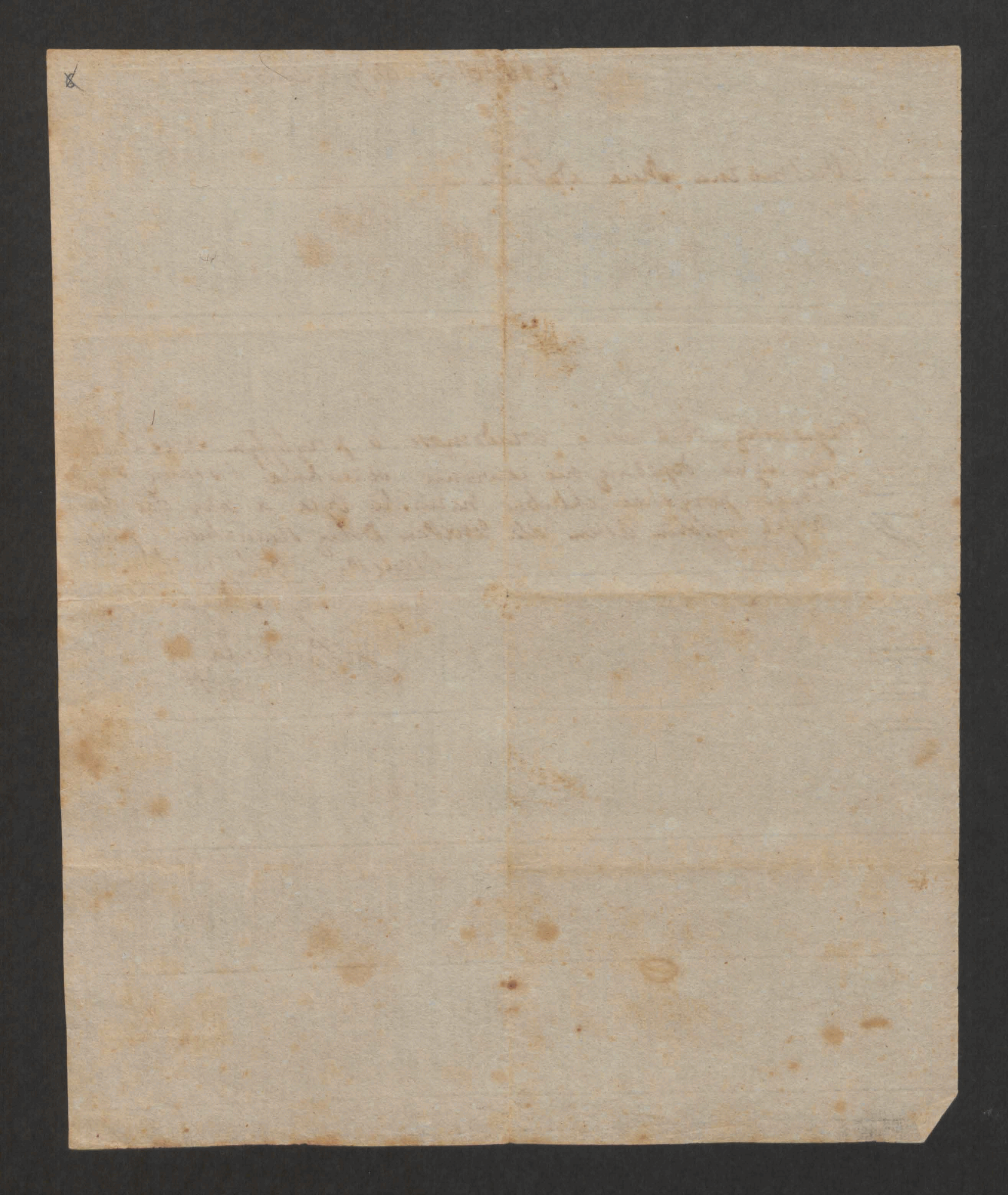
d. 16. 8bri 1817. Zdziechowice

17

Wielmożna Mścia Dobrodziko

Przyiemną odebrawszy wiadomość o przybytym szczęśliwie JW. synu dopełnię niezawodnie wezwanie i stanę się chcąc pozyskać chlubne nazwisko bycia. a oraz dać dowód z jak wysokim iestem dla WWPani Dobrodz. szacunkiem i poważeniem

WWPani Dobrodziki
nayniższy Sługa
J. Puchała

Triest 1836 r. dnia 14. Lipca. —

Naydroższa Matko! —

Nie mogąc ominąć tey razy, i nie myśląc żebym iak mógł zapomnieć słowo raz wam dane. (że będę pisywał) ale wystawiać to tylko sobie — zamieszkam pod przechwalonym Niebem Włoskim — czyli podług mnie pod Niebem Wichrów, Skwarów — Skorpionów — i chorób — które nas tak zewsząd nieomijają. Od przybycia mego tutay, do datty w któréy ostatni list do was pisałem zdrowie nasze było ieszcze w nie naygorszym stanie — Razem podniosły się upały, poschły liście na drzewach niedawno rozkwitłych — a z załogi naszéy zrobił się lazaret. — Niewiem iak tą słabość nazwać ale iest to gatunek Epidemii, bo niema ani iednego naszego Emigranta któryby się od niey wykręcił. — Symptomata zaś iey prawie w niczem od choléry się nie różnią — z tą tylko różnicą że nasza w końcu daie owoc z wysypki. — I dziś niewiem czy który kolwiek Niemiec ma tyle włosków w swoiey przyiaciółce pomocy, ile ia mam wysypek na moiey skórze. — Te iednak te pozwalają mi wstawać z łóżka za naypierwszy mam obowiązek — i przyiemność, dowiedzieć się o zdrowiu Drogiey Matki i iey familii. — Niewiem iednak kiedy się o nim dowiem z przyczyn następujących. —

276

Zdaie mi się żem iuż pisał Matce o Prośbie którą za przybyciem tutaj podawaliśmy do Ministra Fiers ażeby nam wydał Pasporta do Francyi. — Na to mamy przez Konsulat odpowiedź, że Francia ma do tych czas w obrębie swoim Emigrantów 5,000. — że ci nie odpowiadaią życzeniom rządu bo mieszaią się do Zaburzeń wewnętrznych we Francyi i dlatego prośby nasze nie mogą osięgnąć pożądanego celu, tecz że Minister Fiers ogłosił iuż dawniey że Emigrantów przyimnie Rząd Francuzki na ziemię swoią, nie mogąc więc się z tego wypłatować ofiaruie nam iedną z Kolonij do Francyi należących — to iest Algier — pomoc iaka była do tych czas ofiarowaną dla Emigrantów z Paryża i dla nas. — Wolność osobista zapewniona przez Konsula — a do tego zapomogi od Rządu tuteyszego około 100 Reńskich. — Może więc Matka sądzić że w czym lepszym nie mamy wybierać, i zdecydowaliśmy się odpłynąć do Algieru. — Odiazd nasz nastąpi może za dwa tygodnie ale zdaie się że i prędzey — nie wiem więc kiedy list od Drogiey Matki odbiorę. — Adres zdaie się żeby był naypewnieyszy przez Paris Tulon — w Algerze. — bo podobno tam będziemy mieszkać. —

Codziennie spodziewałem się listu od Matki a nie doczekawszy się go boię się o Jéy zdrowie. – Niech że Matka Droga choć Jasia napisze żeby mi zaraz odpisał bo od płynwam niespokoyny –
Jeszcze mi jedna myśl przyszła że można by pisać do mnie do Tryiestu, a iaby mię tu list nie zastanie to go odeślą w mieysce mego pobytu. – Do Oyca będę pisał zaraz po przybyciu na mieysce przez ręce Matki teraz zaś niech Jaś napisze do niego, bo ia stąd nie pisać nie mogę, zawiadko się ciekawi żeby cokolwiek list grubszy zaraz otworzą. – Józeff całuie rączki Matki pisał do mnie iest ciągle w Fontenebleau, ale ia iuż z nim nie będę.

Teraz nie zostaie mi iak ucałować raz ieszcze rączki i nożki Matki Drogiéy po milion razy i prosić o pamięć dla tego który zawsze iéy cnoty uwielbiać będzie – przywiązany:

Rajmond

Panu Pawłowi Jasiowi Józiutkowi Przypominam się niech mnie kochaią ieżeli im na to zasłużył. –
Zreszto wszystkim znaiomym w domu Matki bywaiącym polecam się. –

58

20

Alger, le 7 Stycznia Roku 1837

Naydroższa Matko! Nieczekaiąc odpowiedzi na list móy pisany iuż stąd do Matki, piszę
drugi, bo wiem że ledwie w miesiącu ręk iey doydzie, i dla tego niech Matka będzie łaskawa nieczekaiąc
odemnie wiadomości, sama o sobie i familiy co miesiąc pisze. – Miesiąc iuż minął iak tu zostaię a Bóg
wie ile ich przeydzie nim się dostanę nazad do Europy Jak teraz niemam do tego żadney nadziei. –
właśnie wczoray to iest 6 t m. odebrałem list od Józefa, dopytuie się o mnie o Matkę i iey familię, a co do=
mnie pisze że na żaden sposób paszportu wyrobić niemoże, muszę więc bydź cierpliwym do nie
określonego czasu. – O sobie pisze że dla utrzymania się gra z trzema francuzami na skrzypcach
we wsi o milę ~~od Fo~~ od Fontenebleau odległey, lecz to tylko co Niedziela i święta. – Ja dotychczas
zatrudnienia niemam ale może go w krótce mieć będę, kilku z naszych posiadaiący ięzyk
francuzki gruntownie podostawali zatrudnienia w biurach Rządowych – ale do tychczas
nic im nie płacą. Wszyscy ogólnie bierzemy po 23 franki miesięcznie i z tego mamy się
wyżywić, oprać, i naiąć kwaterę iest to taka sama proporcia iakbym we Lwowie
brał 10 Graycarów W.W. później przyobiecanie czym kto był maią nam dać po 45 fr. lecz
niewiem kiedy to nastąpi. – Chciałbym też Matce okreslić cokolwiek zwyczaie ludu tu
teyszego: iako Rysunki ubiorów u góry umieszczonych są zupełnie podobne. – Pierwszy
tu wyrysowany Beduin: iest to naród prawie dziki żyie w stepie z całym swoim pokoleniem
i chyba sprzedaż (iak dzisiay) produktów do miasta go zwabi – domów niemaią, mieszkaią
pod szałasami, przeprowadzaią się z mieysca na mieysce rocznie kilka razy – byłem o 8
lie od algieru w stepie na polowaniu gdzie ich iest mnóstwo, w części podbitey przez
Woyska francuzkie zdaią się bydź dosyć do tego rządu przychylni są iednak między niemi
i zawzięci ich nieprzyiaciele przed naszym przyiazdem, beduin taki napadł na przecho=
dzącego się po przedmieściu francuza przebił go Ataganem wydobył serce i ziadł – inny
robił tu spiski na wyrżnięcie tych wszystkich którzy tylko noszą imię Chrześcian
przy ścinaniu iego byłem – widziałem tę exekucię raz ieden lecz więcey nic by mię tam
nie zwabiło. wziętemu w bitwie ieńcowi zaraz głowę ucynaią, za którą od dowódcy biorą
po 30 durów – (to iest 150 franków) zresztą iest ta lud prawie nagi, lecz to tylko z lenistwa
bo

60

bo ziemię maią tak płodzainą iak w życiu nie zdarzyło mi się nic podobnego widzieć Aloesy
rosną tutai tak po polach iak u nas oset lub chwast.- Palmy, figi indyiskie są tu ordyna-
ryinym pożywieniem dla Wielbłądów.- Skym wszystkim przykro tu mieszkać Europeyczykowi
W całym Algierze np nie ma do Ulicy ani iednego okna, chiba co przez te 7 lat francuzi po-
przerabiali.- przyczyną tego iest zamykanie i więzienie Kobiet.- lecz zato domy ich są budowa-
ne w kwadrat bez dachu - wszystkie 4 ściany kwadratu są zamieszkałe a w środku iest
dziedziniec dla wpuszczenia światła i na wierzchu domu zamiast dachu iest taras
do spaceru dla nas a do nabożeństwa dla nich o wschodzie bowiem słońca wychodzi
Maur na ów taras a obróciwszy się do wschodu modli się - Ulice są tak wązkie że
rzadko po którey we dwoch obok iść można [illegible] to dla zbytecznego gorąca, aby był
zawsze cień podłogi w domach wszędzie Marmurowe lub w uboższych z okrągłych
cegieł - które w lecie wodą skrapiaią dla chłodu - ciekawy iestem co się tez znami dziać
będzie iak przyidzie kwiecień, dzisiay iest zima, ale nie taka iak u nas bo tu śnieg
widać tylko na wzgórzu Atlasu (o 12 lie stąd odległym) a w Algierze i okolicach iego
pada prawie ciągły deszcz przez dwa miesiące, dla tego w polu robota idzie swoim
trybem, drzewa kwitną iedne, a na drugich doyrzewaią pomarańcze +, i sadzi się
tu ziemniaki i zbieraią 3 razy do roku.- Kaszy znaią tylko iedem gatunek nazywa-
się Kuskus, iest to rodzay przemnych kluseczek tylko bardzo cięsko zrobionych.-

Zreszta ogrodowin prawie nie znaią bo żyią wielkiem figami i baraniną- dla tego
na głod są bardzo wytrzymali bo często żyią w gorach po dwa tygodnie figami
tylko berberyiskiemi - trunków nieznali dopiero się pić uczą- Kawa czarna
była ich dawniey iedynym napoiem a nawet iest ieszcze.- Chodzimy czasem
na ową Kawę Mauritańską, wszedłszy tam zastaie się zawsze pełno Maurów
w naywiększey cichości z faiką w ustach i z nogami pod sobą siedzących. trzech
muzykusów gra na instrumentach (podobne do skrzypiec a inne do gitary) wywodząc
tony ciągle prawie iednakowe a zawsze Melancholiczne co znaczy iak wielki
za Deiów ucisk znosili - Kawy z fusami czara ogromna kosztuie sous iedno
my więc nazywamy to Kawą Emigrancką.- Ale co iest przepyszne u nich

to

Kompiele, byłem raz dla ciekawości, a powtóre dla kąpieli. Wchodzi się do ogromnego Gmachu, tam zdymuie Maur szaty i prowadzi do Łazni Marmurowey po iak naystarańnieyszym umyciu ubiera w odzienie Maurskie Głowę obwiia zawoiem, i prowadzi do stancyi gdzie iuż Materace nayczyściey przykryte są gotowe, tam kładzie się przychodzień dostaie faikę i Kawę i tak odziany może przy owey Kawie (każe ioraz świżey przynosić) nocować nawet. - Cała ta sztuka kosztuie półtora złotego. - w Wdzi tu Matka kobiety z obwiązaną twarzą lecz to wtenczas tylko iak idą do Łazni inaczey są niewidzialne są to można powiedzieć stworzenia żywcem w grób wtrącone. - ale mnieysza o to może być że maią swoie inne przyiemności o których Chrześcianin nie powinien wiedzieć. nie iestem wreszcie tak bardzo ciekawy. - Skończę iuż tę historię bo mi w końcu i papieru nie stanie. - Może też nie długo odbiorę list od Matki a wtenczas będę się starał opisać coś więcey z osobliwości tuteyszych. -

Teraz przechodzę do moiey persony - przy liście który do Matki pisałem był dołączony drugi do Oyca, który wiem że został oddany ieżeliby nadeszła odpowiedź proszę list Oyca u siebie zostawić a mnie tylko treść iego kazać przepisać - gdyby zaś był dołączony iaki forszus nay pewniey by mię doszedł przez ręce Józefa bo Flauzner pewno z Algierem styczności nie ma. - Zresztą gdyby i miał to tylko z Marsylią to by iuż było nie źle bo on mógłby przesłać przez Bank Marsylijski do Algieru. - Zostawiam więc to woli i łasce Drogiey Matki a razem przepraszam że ią Memi interessami zatrudniam, ale z drugiey strony miałbym sobie za grzech znaiąc wasze serce nie uczynić waszym rozkazom zadosyć. - Druga prozba iest ta żebyście byli łaskawi opisać wszystko co tylko mnie interesować może, a szczegulniey o zdrowiu i powodzeniu się waszym i familiy - bo wiencie że to mię równie obchodzi iak wiadomość o Oycu moim. - Raymond za[...] wdzięcznością i łzą w oku wspominać i wspominać będzie tę, k[...] chciała być mu Matką i opiekunką w nieszczęściu. - A im więcey sw[...] poznawać będę tym więcey Dobrodzieystwa odebrane oceniać potrafię. - Życząc drogiey Matce Pomyślnych chwil i czerstwego zdrowia kończę bazgraninę moią - Lecz powtarzam raz ieszcze prozbę moią aby chciała pocieszyć tułacza daiąc mu choć krótki rys o Sobie i familiy. -

Całuię po Milion razy ręczki Matki przynaygorszy

przyia i Sługa Raymond

Wszystkim a wszystkim kto tylko w domu Matki mieszka i do familiy iey należy moie przychylne życzenia i pozdrowienie dołączam. -

NB. List proszę pisać na koszt odbieraiącego tak i ia robię bo pewniey dochodzi (przynaymniey tak mnie za informowano). -

O Jasiu s kim się żeni radbym wiedzieć. - chciałem pisać do Oyca iego ale zapomniałem iak się to miasto nazywa w którym mieszka niech mi napisze, abyć mu częstszych wiadomości udzielał. -

ALGER
7
JANV.
1837
POSS. D'AFR.

a
Madame
Madame
Marie Trojacka

par Toulon = Wienne
(en Galicie Autrichienne) a Leopold

36
21
50

5. 50
14
36
6 40

FEB 1837

22

Euer Wohlgeboren!

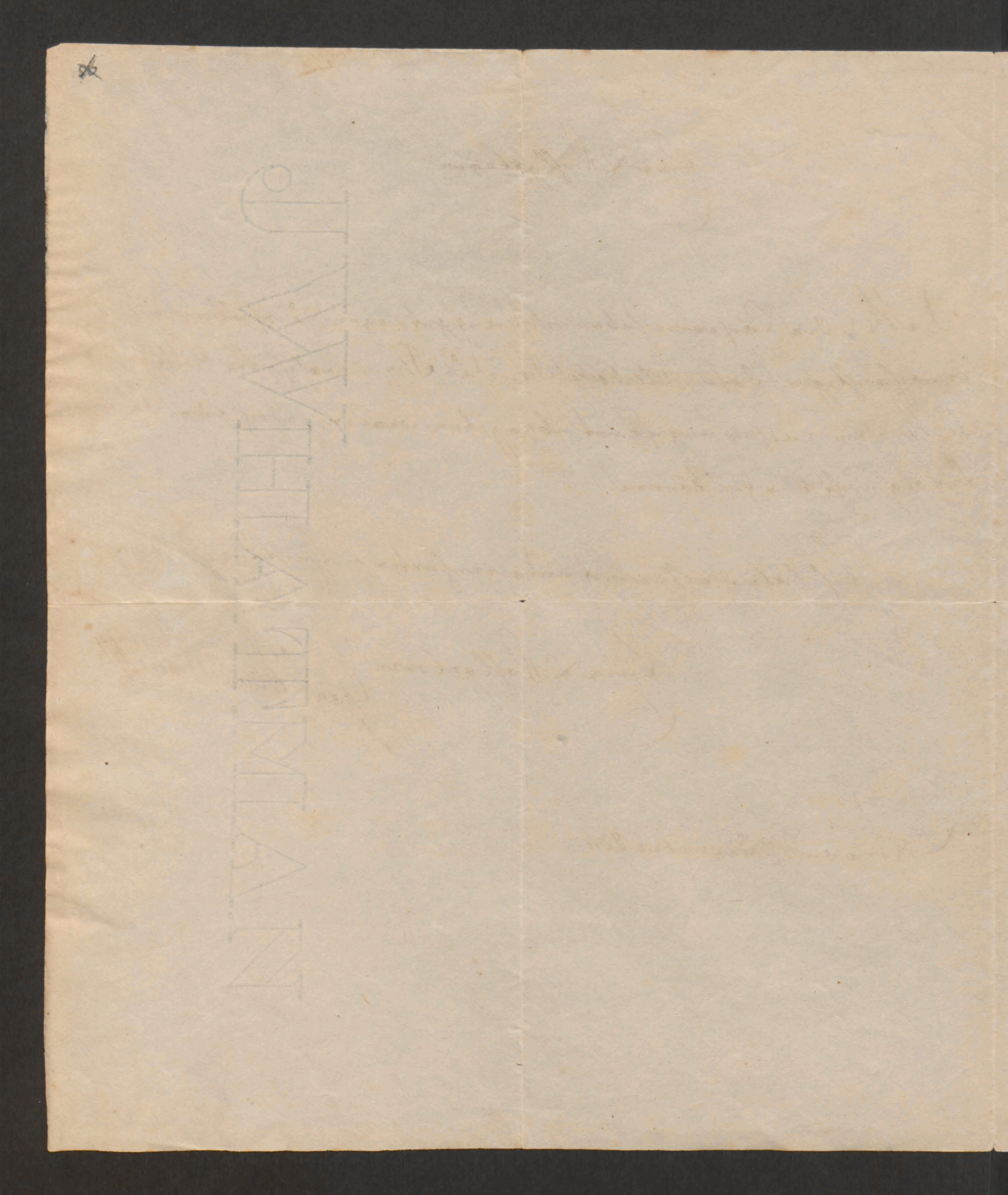
S. M. die Kaiserinn haben mir aufgetragen, Dieselben zu benachrichtigen, daß Allerhöchstsie das Ihr überschickte Bittgesuch S. M. dem Kaiser ungesäumt übergeben werden, jedoch für den Erfolg nicht bürgen können.

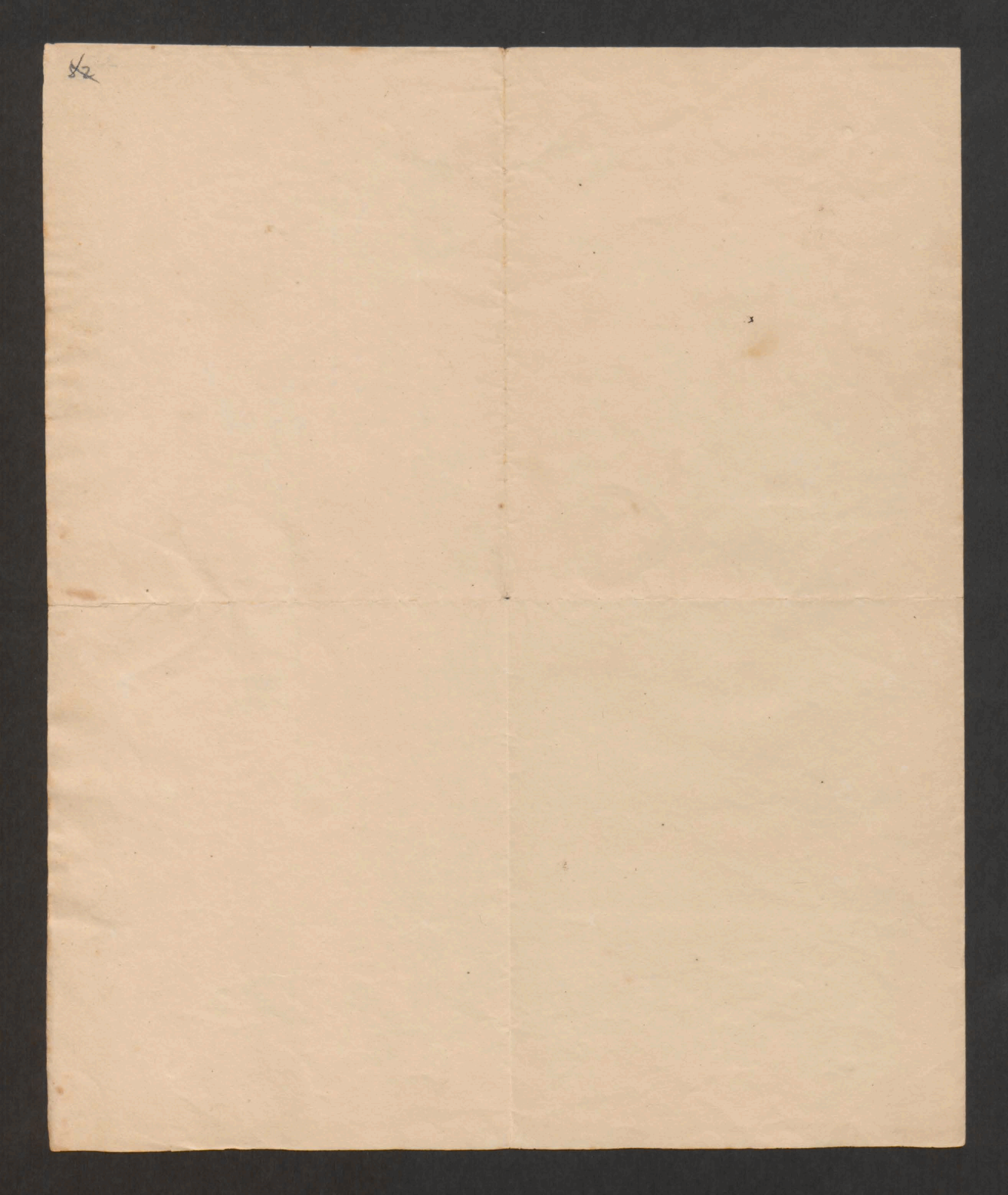
Ich habe die Ehre mit ausgezeichneter Hochachtung zu seyn

Euer Wohlgeboren

Graf Wurmbrand

Wien am 17. Dezember 834.

82

24

Oberst-Hofmeister I. M. der Kaiserinn-Königinn.

An

WIEN

die Wohlgeborne

Frau Marie von Trojacka, Gutsbe-

sitzerinn

zu

Lemberg.

679

2

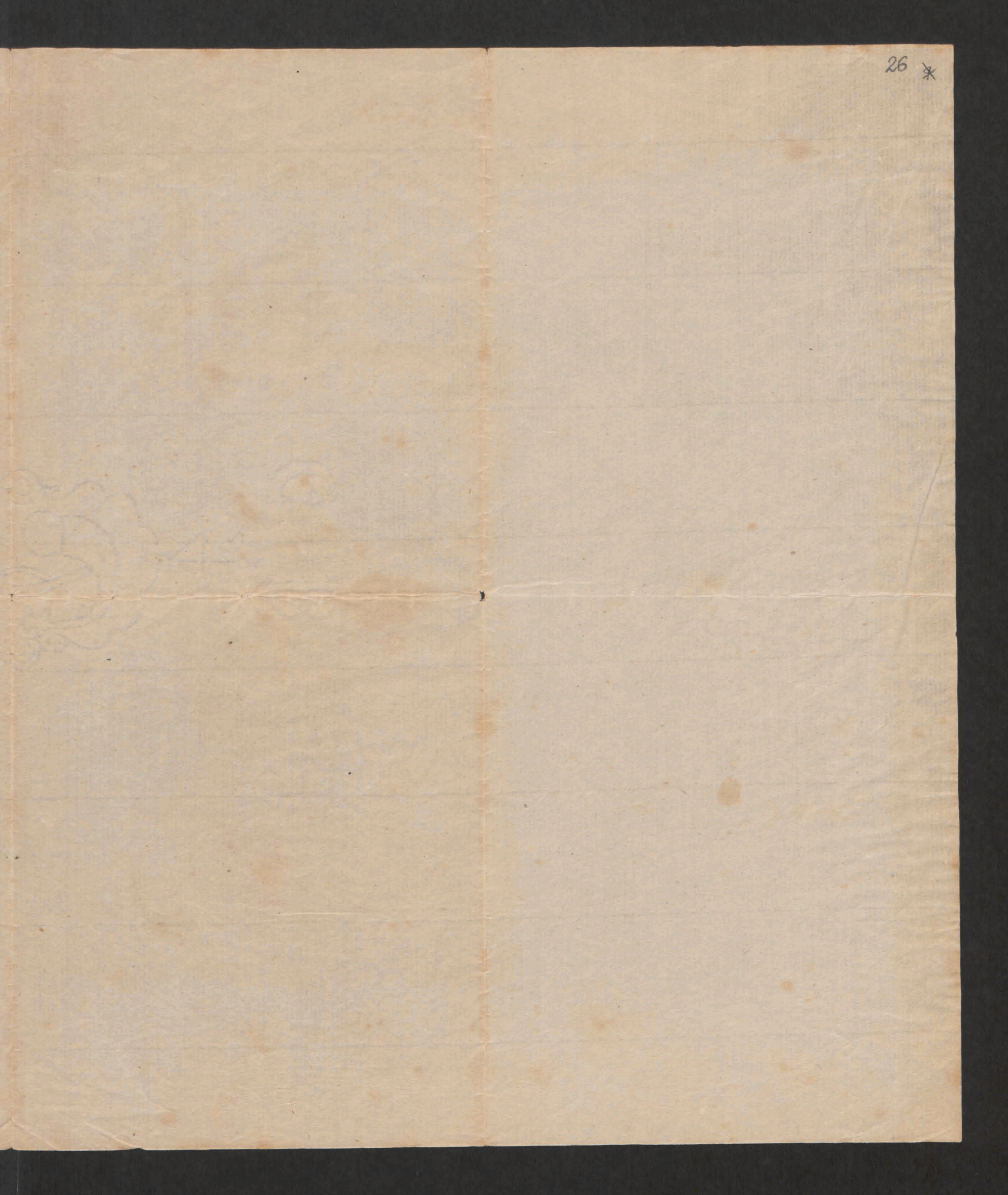
25

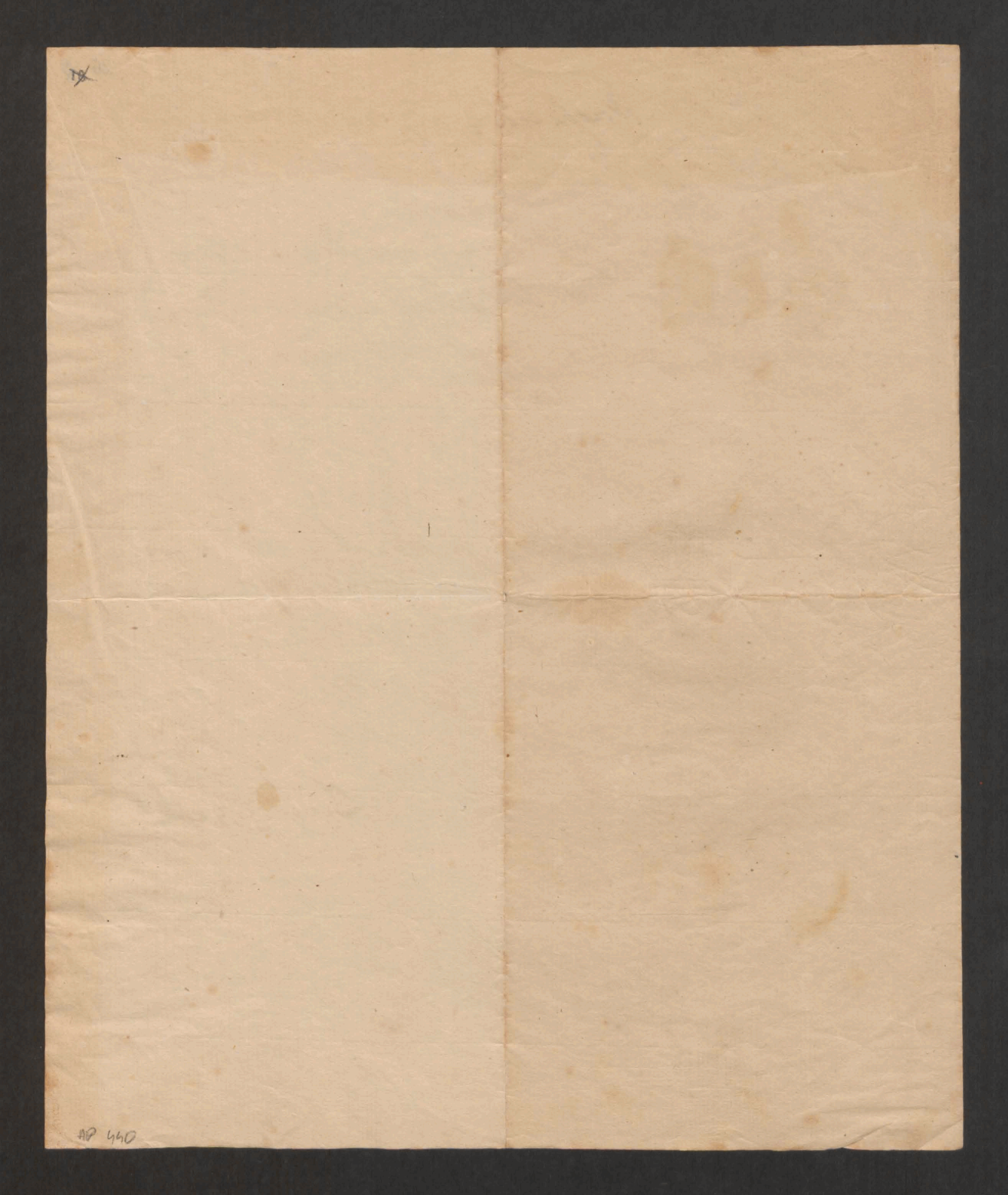
Warszawa 9 Kwietnia 1824.

Dowiedziawszy się: że WWPani Dobrodzieyka masz z Prezesem tuteyszey Kommissyi WKsiąż Wembelińskim niezwoowski [?] interess, wzywam ię abyś go w przyiazny sposób zakończyć chciała, iako z osobą którą szanuię i któréy iestem przyiacielem. — Pochlebiam sobie: że WWPani Dobrodzieyka nainiéyszą radę z życzliwego pochodzącą serca przyiąć i do niéy zastosować się zechcesz.

Zajączek

85

AP 440

27

Jaśnie Wielmożna Pani

Dobrodziejko.

Względy i Łaski Szanowney Pani Dobrodz. dla Męża mojego, ośmielają mnie do przesłania tym pismem wyrażenie nayszczerszey i nieograniczoney moiey Wdzięczności. — Oby Bóg Opatrzny, którego Dobroć, tak godnie Pani naśladuiesz wysłuchał naszych naygorętszych Modłów za Jey szczęściem, i pozwolił mi osobiście okazać Szanowney Pani Dobrodz. tę tkliwą wdzięczność i uwielbienie, jakiemi Serce moje dla Jey jest przejęte —

Wiem, że myśl, żeś Dobrocią swoją złagodziła nieszczęście Rodaka, i przyniosła pociechę stroskaney Jego Żonie i Córce, już jest słodką nadgrodą dla Serca tak szlachetnego jak Pani. Używay więc Szanowna Pani, całkowitego szczęścia, wypływającego z Dobrodziejstw świadczonych nieszczęśliwym, i ich nayumnieyszey Wdzięczności: a racz przyjąć z Dobrocią, i nay pokornieysze moje prośby o dalszą Jey Opiekę nad moim Mężem, któremu tylko jedna Dobroć Pani Dobrodz. może osłodzić smutne jego wygnanie z rodzinnego kraju, i wynurzenie naytkliwszey Wdzięczności i głębokiego uszanowania, z jakiemi zostaję na zawsze

JWW Pani i nayszanowniejszey moiey Dobrodziejki

nayniższą Sługą. —

Anna Żylińska

Dnia 6/18 Kwietnia 18..
Nowosiółki

(Landes). Mont de Marsan 18 Stycznia 1846.

Szanowny Panie Józefie,

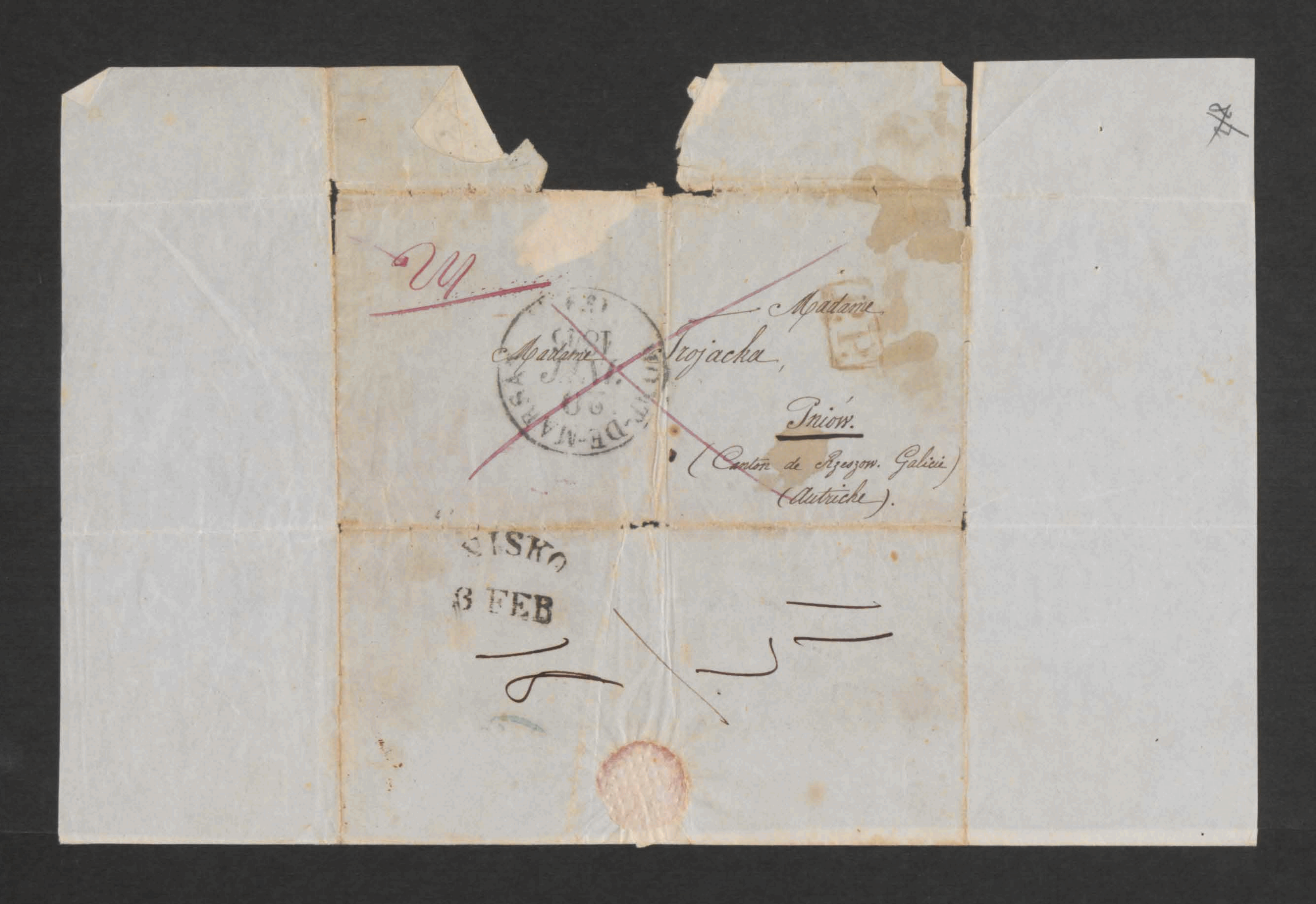
Nie odmów mi twego pośrednictwa w przesłaniu dalej tego bilecika, który nie zawierając nic takiego coby potrzebowało sekretu, nie jest zapieczętowany.

Łaskawej Pani Szambelanowej mój najgłębszy załączam szacunek i proszę Pana Józefa odemnie jej rączki ucałować, a razem przebaczyć natrętnemu który szczęśliwym byłby znaleźć sposobność oddania mu nawzajem jakiejkolwiek posługi.

Moje uszanowanie Państwu Lewińskim. Polecam się pamięci Jasia.

38

29
3 FEB

Madame
Madame Trojacka,
Tniów.
(Canton de Rzeszow. Galicie)
(Autriche).
P.P.
MARSA
3 FEB

30

± 1828

Kochany Synu.

Nie mogąc się doczekać wiadomości od Ciebie wyprawiam umyślnego, przeszedł dzień pierwszy czerwca Termin wypłaty Żebrowskiego na tym ubezpieczona moim kredytorom teraz. Dziś uprzedzić się przeznaczyłam procenta płacąc ogromne bo przeszło 50 od sta r.gi-ny na niedbałości Jego, co większa ci to mi poręczyli majątek takoż przemieszczają się na granicę Rozgierską te wszystkie okoliczności wprawiają mię w Ambaras niezmierny z właszcza że dochód od całego majątku na miesięcy 19 nie więcej jak 300 fr. w m. najczulszej głowy zmienić się nie daj spokoje Wm Słowikiem oświadczeniu żeby go przynaglił do uspokojenia mię całkowitego przy tym za podatki Sekwestracja strofy z Sądu Exekucye cytowane czynią mię zupełnie ten obraz niedoli mej kreślę ci żebyś wiedział do czego mię W. Żebrowski przyprowadził

7

Bronisia przysłała do mnie o pieniądze Mia-
tabyńskiej z tych 200 Zł udzielić bo na wszystkich
bieda Jaworskiej skarżąc się na powszechny niedo-
statek Żona zdaje sobie po części przychodząca
do zdrowia znacznie nie jest do wydatku ocha-
czyca, produkt powierzam z Anglii który przysły
nęły ze zbożem i bez ceny go przedając — ta
cam się do Zebrowskiego nie mam powodu być dla
niego delikatnym przeczytem z kiedy zrobił kom-
planacyą a że tej nie dotrzymuje naraz więc
Królów do zastrzeżenia tą komplanacyą wytłumaczył
pociągnie mnie do wydatku lecz sam będzie mnie
więcej swej straty — Trzeba ci chodzić za tymi
rzeczy w Appellacyi ponieważ zreferowano twoje
Acherr bo Sąd Tarnowski nie przestanie Królowa
exekucyi przeciwko Tobie używać — żeś się bez Jego
pozwolenia ważył srebra przedawać i pieniądze
go do depozytu komportować kazał — co się zro-
biło w Tarnowie powiedziano ci z Tarnowa —

lecz jak pieniędzy niebędzie, nic wziąść w Se-
kwestracyą niebędzie można bo trzeba pierwey zaka-
zy opłacić podatki za które cyrkuł Sekwestruje
Przerembska pogodziła i niebierze nic pienię-
dzy z każdey strony zawód a ja wszystko spowie-
dzieć — z Lublina Adwokat Bordziński pisze żeby
mu dadź 100 fl dapiero będzie brał procesu z Ło-
Chorążym gdyż wydatki na Stęple — kopiury etc poło-
wey tey kwoty zabierze —
(Proces wypisałam w Sekwestracyą, i czekam approbaty
Sądu na kwity i Stęple Lidzie cała Zutrata a Ra-
chunki zaczynają czas i głowę kłopocą — o Grzecho-
wsze pisałam w ugodzie, którą do approbaty Sądu poda-
łam —
Domówiszy ci wszystkie przeszłości powtarzam moją pro-
bę zaczynszyki, tym aby WP Żebrowski zapłacił
i żeby Appellacya ponieważ no Twoy Skelurs wyda-
ła Rezolucyą — przyszłam całuy Twoją Kongratulo-
rey sztę moje błogosławieństwa — Anusia dosta-
ło pozwolenie Usia za WoLewińskiego lecz
brak pieniędzy wstrzyma zapewne jeszcze długo
ich projekta — Browskiej całuję Matczyńska
z jey dziatwą, i Kantego

Z Serca Cię kochająca
Matka Sprozal.

Za moje WWmeszPaństwa Dobrodziejstwa
i wszystkim ogólnie i szczególnie zasyłam
uszanowanie Gemmowski

List Pa Wo Kolimowskiego niezapieczętowany posyłam dla twojej informacyi — z Szczurowa wszystkiego wyszacowanego ani grosza mi dotychczas nie przyśle gdyż jeszcze musisz się starać o pieniądze na dopłatę Orzechowa — Całuję Cię nayserdeczniey wraz z Marysią

Anna Trojacka

Wielmożnemu Jmć Panu
Maxymilianowi Trojackiemu
Kochanemu Synowi
we Lwowie.

32 38

± 1828

Kochany Synu.

Najpierwiey zapytać się o zdrowie Wasze i Syna
Waszego mam ukontentowanie, niem do rozwolełego
przestąpię Interessu — Chciey mi powiedzić jaki Twoy
zamysł i czym trudnić się myslisz — gdyż niewiem jak
ci radzić skoro twoich nieznam Myśli, a bez zatrudnie
nia z gotowego tylko grosza, uszczuplisz twoią sytu
acyą i nadługo Ci wystarczyć niebędzie mogła —
Pomimo potrzeb mię naglących nie posyłałam po pieniądze
których i widzieć niebędę, gdyż ci chciałam powiedzić co
się zrobiło z Zelechowem, Jednak nic więcey dotąd
niewiem jak to że 3. niedziel ciągle JW Lewinski w
Tarnowie siedzi ma zatrudnienia dzień i noc z Są
dem tudzież Pania Jordanowa, i Boronicowa — Siebie,
Ciebie i Szymańskiego na Sekwestrow podał, że
Jordanowa niezłożyła za possessyą pieniędzy i u Są
du wyrobiła sobie przedłużenie terminu do 1ᵗᵉᵍᵒ m. zapła
cenia kwoty rocznej Zelechowa — Ze tego Roku
żaden dochod z prowentow massy niebędzie, gdyż ucią
cia przyaresztowany procent na satysfakcyą długu
Pruchały — Rembielinski i Chowaniec pozwani z Ze
lechowa procent ₰ 200 na opłacenie Mortuarij — JW
Polityło wypłacił za Pasia resztę należytości Thaleimu.

zostaią tylko Kapitaliki u Goworowskiego kilka-
dziesiąt - tożniawskiego Białoskórskiego który procen-
tu nie płaci, i u Rafałowicza od którego odebra-
ny wszedł w Rachunek — że niemam nic pe-
wnego czyli w Teleckowszczyznie będzie dla Ludzi
lokacya bez naypierwsza, podział o tym ci donio-
sę —
Czuię, ia ciężar WPani Matczyńskiey w Jey ciasnocie, dla tego
bym sądziła lepiey przyiechać do Stefanowa niżeli w
mieście z gotowego wynosić się grosza, a bydź mo-
że że przez rozciągnienie Sekwestru pokaże się
mieysce dogodnieysze dla lokacyi Waszey —
Co do innych czynności również chciałabym cię zawia-
domić co się zrobiło — Rachunki do Sądu od-
dane tranzakcya — wykaz substancyi jaki był
po śmierci Ojca a jaki dzisiay również w
Referacie — podałam prozbę o zmnieyszenie
taxy Mortuaryi i pomyslnie ją zreferowano
Anusia dostała pozwolenie iścia za WPa Lewiń-
skiego prosiłam dla niey na wyprawę o #800
pozwolono tylko 200# podałam proiekt na-
bycia Orzechowa to pozwolono bez wglądania
summy i Interessow skarbowego tyle obrzydli-
wych odebrałam Rezolucyi że aż zachorowałam
i zmuszona jestem prosić o uwolnienie mię od-

Opieki — jedną z których również nie prze-
sładującą, posyłam Ci, gdyż ta w obec się tejże
powstanie i Remonstracya, jako mnie Prokurator
do Sądu — bez potrzeby mi twój i Rewers który
niezawodnie przez Hermana nadeślesz a to na
Siedmio groszowym papierze — lub tymże rewer-
sie niech się nie odstraszą że 200 fr więcej za pe-
bno ofiarujesz, bo gdyby wypadło rachować pun-
cyrcznych, Detaxatorów w Tarnowie drogi stęple
że przeszło 500 ryń taksowe by wyniosły a dołą-
czywszy strofy [illegible] rocznych to wszystko prze-
szło siedmset kilkadziesiąt [illegible] stęplowych
niewackiej, Taxy Depozytowej we Lwowie i Tar-
nowie — więc jeszcze na tem gdyby twój Rewers
przyjęli co się spodziewam że nastąpi kilkaset
Reńskich tysięcznej — Dołączam dla twojej Infor-
macyi i Remonstracya, jaką robię i jaką
w Tarnowie zaaprobowano — Dziwię się
wszystkiej żeś nie starał się u Wp. Maryi aby
pomyślnie ten interes zreferowano — dlatego
nie pozostaje inna droga nad tę która przedsiębio-
rę, chcąc się uwolnić od dalszych strofów —
lubej Remonstracyi powtarzam moje żądanie
uwolnienia mię od Opieki gdyż bym dłużej nie
potrafiła znieść tego ciężaru — zalazłam w
długi i nie mam żadnych funduszy ich zaspokojenia

każdy chce brać a tego nie ma coby dał — o pro-
cent Soprosić się nie można —
Przy tey okazyi chciałabym żeby Bronisia nie
była dłużey ciężarem P. Matczyńskiey ma ona
swoie kłopoty po coż jey mnożyć jey niedolę
a ponieważbym ponią postać nie mogła nadcho-
dzi czas robotny bonie forналskie w Janowie
swoiem przedała a pani przyszły mało i nie po
dobna teraz chłopa odrywać od Gospodarstwa.
z Pieniędzy ktore od Xa Sboli nowszego odbierzesz za blan-
kietem i Połączonym
Cassę Bronisi prebrem procesu in fl. 200.
Stopnowskiey wypłacisz zasługi fl. 260.
Wm Onyszkiewiczowi w Walucie 103 f. x 34.
Na zaspokojenie Podatkow zmienisz na ba-
nkę i oddasz Hermanowi ktory prosto po
jedzie do Rzeszowa żeby zkurował exekucyą
i uchronił mię od Sekwestru 1206 f. x 23

razem w W. 1309 x 57. i fl. 460.

Co na złoto wyniesie na # 136 #
Porostałoby # 94. z oddanych a z tamtej co teraz oddać przy-
rzeka 190 # lubo mam długi i od tych nie zmien-
nie płacę procenta chciałabym przynaymniey 100 #
teraz oddać; znam twoje potrzeby rownież i to że
ci jestem dłużna dlatego proszę cię chciey się obrachować
tym com ci więcey nad 1000 fr. winna a 1000 fl.

34

2

podziękuy mi do ostatniey raty wktorey ma WJ.
Zebrowski wypłacić lub gdyby była nadzieja że od-
da teraz tobyś się przyjechał sam lub Sternasa
wysłał samego i byłbyś zupełnie zaspokojony
Rachunki pomiędzy nami zostałyby na potem
ile odbierzesz na Rewersiku odpisz dla pamięci
od Stefanowskiey i Grzeszkiewicza nadpłacone
pobierz kwity których formularze ma Sternas
na stęplowym papierze—
względem Dobrowolskiego jeżeli to nie przeszkodzi
Interessu piszę do Mc Skolimowskiego list
żeby nie pofolgował i wniosł list do WJ
Dobrowolskiego te dla twoiey informacyi ale
pieczętowane posyłam—
Sternasa na sprawunki miało porobić i na
ostatnim nie nie wziąłem więc to co zbywa będzie
od przekonywanych dla ciebie dasz mu żeby to
załatwił—
z Radkiewiczem obrachował sie już i należało więcey
614 zł musiałam mu odstąpić swygod Przerem-
bskiey która mi oprócz tego nic teraz dodać
nie chciała—
Do WJJ Mateuszyński piszę lubo piszę osobno oświadczyłem

38

moie ukłony — nie poczytam Jey więcey jak
Jeśli, miasta — w naszey okolicy tak zboże
pomarnotrawili wszystkey ze 15 mil w okoła-
Grat Dobrowy zboża nie znaydzie przy tey drogo-
ścizna niezmierna — Żonę swoią uściskay
Serdecznie — Synowi naszemu moie przesy-
łam błogosławieństwo — Oprócz tego proszę
nie o pomyślnego niedoniosłam nadto
że jestem z przywiązaniem szczerze was

kochaiąca Matka —

Troyacka

Gdyby w moim piśmie był zawarł cokolwiek
wiadomości pomyślnieyszych po stania których
byłbym nie równie szczęśliwszym, lecz i tak niechcę
aby mi sposobności przestania słowa Państwu Dobro-
dziejstwu wi[illegible] przeszła daremnie
dla tego dołączam moie ukłony dla Obojga
Wielm. Państwa Dobrodziejstwa iako Ich prawdziwy
i nayniższy sługa Gniewosz

